

MIASTO
ZDUŃSKA WOLA

Sprawozdanie z realizacji w 2024 r.
Programu dla seniorów
„Zduńskowolska Karta Seniora”

Akceptacja:

PREZYDENT MIASTA
Konrad Pokora
Konrad Pokora

Opracowanie:

Biuro Edukacji, Sportu i Spraw Społecznych
Dział Zdrowia i Polityki Społecznej

Zduńska Wola, luty 2025 r.

W ostatnich latach obserwowany jest w Polsce nasilający się proces starzenia się społeczeństwa. Udział osób starszych w populacji mieszkańców systematycznie rośnie.

Na koniec 2023 r. liczba ludności Polski wynosiła 37,64 mln i była niższa o blisko 130 tysięcy niż w 2022 r., w tym 9,9 mln stanowiły osoby w wieku 60 lat i więcej (w stosunku do 2022 r. wzrost o 1,0%, dla porównania wzrost liczby osób w wieku 60 lat i więcej w 2022 r. zwiększył się o 0,7% w porównaniu do 2021 r.). Odsetek osób starszych w populacji Polski osiągnął poziom 26,3% (wzrost o 0,4% niż w 2022 r., w którym odnotowano wzrost o 0,2% w porównaniu do 2021 r.).

Od 2005 r. obserwuje się stały wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie Polaków (2005 r. – 17,2%, 2010 r. – 19,6%, 2015 r. – 22,9%, 2020 r. – 25,5%, 2022 r. – 25,9%, 2023 r. – 26,3%).

W subpopulacji osób starszych najliczniejszą grupę (25,5%) stanowiły osoby w wieku 65-69 lat. Drugą pod względem liczebności grupę stanowiły osoby w wieku 60-64 lata, których udział zmniejszył się w stosunku do roku poprzedniego o 1,2 p. proc, osiągając poziom 23,7%. Mniej liczna, ale rosnąca w ostatnich latach jest grupa osób w wieku 70-74 lata. W 2023 r. w stosunku do roku poprzedniego liczba osób w tym wieku wzrosła o 2,7%, a ich udział w populacji osób starszych osiągnął poziom 21,3%. W 2023 r. w stosunku do roku poprzedniego najbardziej wzrosła liczba osób w wieku 75-79 lat (o 11,3%) i osiągnęła udział w populacji osób starszych na poziomie 13,3%. Należy zwrócić uwagę, że około 16,2% (wobec 16,3% w 2022 r.) osób starszych stanowiły osoby w wieku co najmniej 80 lat.

W populacji osób starszych większość stanowią kobiety. Przewaga liczebna kobiet wzrasta wraz z przechodzeniem do kolejnych grup wieku, np. w grupie 60-64 lata kobiety w 2023 r. stanowiły 52,7% ogółu osób starszych, a współczynnik feminizacji wyniósł 112. Wśród osób co najmniej 85-letnich 72,1% to kobiety, a na 100 mężczyzn przypadało ich 258. Kobiety osiągające wiek 60 lat w 2023 r. miały przed sobą blisko 5 lat więcej dalszego trwania życia niż mężczyźni. W 2023 r. mężczyzna w wieku 60 lat miał przed sobą jeszcze średnio 19,6 roku życia (w 2022 r. było to 18,7 roku), zaś kobieta 24,4 roku życia (w roku poprzednim 23,6 roku).

Starzenie się ludności obserwowane jest z różnym natężeniem w poszczególnych województwach. W 2023 r. tak jak i w 2022 r. najwyższym odsetkiem osób w wieku 60 lat i więcej charakteryzowało się województwo świętokrzyskie (2022 r. - 28,9%, 2023 r. – 29,3%), natomiast najniższym – małopolskie (z udziałem wynoszącym w 2022 r. - 23,9%, w 2023 r. – 24,2%). Województwo łódzkie w 2023 r. plasowało się w grupie 6 województw w Polsce z najwyższymi odsetkami osób w wieku 60 lat i więcej.

Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego w perspektywie do 2060 r. spodziewany jest stały wzrost liczby ludności w wieku senioralnym. GUS informuje, że w 2060 r. w Polsce ma mieszkać już 11,9 mln osób starszych (wobec wspomnianych 9,8 mln w 2022 r.), tj. o 21% więcej niż w 2022 r. stanowiąc 38,3% ogółu ludności.

Jeśli chodzi o Miasto Zduńska Wola to analizowane powyżej dane przedstawiają się następująco:

- na koniec 2022 r. - liczba mieszkańców to 38 653 osób, w tym 11 540 to osoby w wieku 60 lat i więcej, co stanowiło 29,86% ogółu zduńskowolan;

- na koniec 2023 r. - liczba mieszkańców to 38 028 osób, w tym 11 567 to osoby w wieku 60 lat i więcej, czyli 30,42% mieszkańców Zduńskiej Woli;

- na koniec 2024 r. - liczba mieszkańców to 37 490 osób, w tym 11 645 to osoby w wieku 60 lat i więcej, czyli 31,06% mieszkańców Zduńskiej Woli (7093 osoby w wieku 60 lat i więcej stanowią kobiety, czyli 60,91% tej grupy wiekowej, a 4552 – to mężczyźni, czyli 39,09%).

Po analizie statystyk ludności Zduńskiej Woli na koniec 2024 r. w opisywanej grupie wiekowej to osoby w przedziale wiekowym 65-69 lat stanowią najliczniejszą grupę - łącznie 2926 osób (kobiety – 1686, mężczyźni – 1240), kolejną grupę stanowią osoby w wieku 70-74 lata – 2504 osoby (kobiety – 1475, mężczyźni – 1029), następnie od 60.roku życia do 64 – 2449 osób (kobiety – 1407, mężczyźni – 1042), osoby w przedziale 75-79 lat to 1941 osób (kobiety – 1248, mężczyźni – 693) i najmniej liczną grupę stanowią mieszkańcy powyżej 80. roku życia – 1825 (kobiety – 1277, mężczyźni – 548).

Główne problemy, które dotyczą starszych mieszkańców w społecznościach lokalnych to izolacja, niska aktywność społeczna, nienadążanie za postępem cywilizacyjnym oraz problemy zdrowotne i ekonomiczne. Niekorzystny proces zmiany struktury demograficznej i wskazane problemowe obszary wymagają większego zaangażowania samorządu w tworzenie polityki senioralnej w lokalnym środowisku. Trzeba wykorzystać, że osoby 60+ to grupa, która chce być aktywna społecznie i jest zaangażowana w sprawy lokalne. Ich otoczenie powinno stwarzać im szanse na rozwinięcie skrzydeł. Wiedza, doświadczenie i energia seniorów to kapitał, którego nie można zmarnować, zwłaszcza w dobie kryzysu demograficznego i na tle statystyk dotyczących aktywności seniorów.

Osoby starsze korzystają z różnych działań organizowanych przez centra, domy i ośrodki kultury oraz kluby i świetlice, które poprzez swoją szeroką ofertę aktywizują seniorów, rozwijają więzi społeczne oraz integrują lokalną społeczność. W 2023 r. w Polsce funkcjonowało 3961 centrów kultury, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic, w których działało 25,0 tys. różnego rodzaju kół (klubów lub sekcji) oferujących systematyczne zajęcia o określonym profilu tematycznym. Według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r. koła (kluby lub sekcje) zrzeszały 504,8 tys. członków, z czego 162,9 tys. to osoby w wieku powyżej 60 roku życia (tj. 32,3%). W porównaniu z rokiem 2022 liczba seniorów uczestniczących w zajęciach organizowanych przez koła (kluby lub sekcje) w centrach, domach i ośrodkach kultury oraz klubach i świetlicach wzrosła o 7,8%.

Odsetek osób starszych wśród uczestników kół, klubów, sekcji w centrach, domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach jest zróżnicowany regionalnie. W 2023 r. najwyższy jego poziom

odnotowano w województwach kujawsko-pomorskim (45,6%) i łódzkim (44,7%), najniższy zaś – w województwie małopolskim (24,4%).

W 2023 r., podobnie jak w latach poprzednich, najwięcej osób starszych było uczestnikami klubów seniora/uniwersytetów trzeciego wieku, prowadzonych przez wyżej wspomniane instytucje. Stanowili oni 62,0% ogółu członków kół, klubów, sekcji w wieku powyżej 60 lat. Dużą popularnością wśród seniorów cieszą się również zajęcia turystyczne i sportowo-rekreacyjne, na które w 2023 r. uczęszczało 11,2% osób spośród ogółu członków tych instytucji w analizowanym wieku.

Dlatego tak ważne staje się planowanie i kształtowanie polityki w obszarze aktywności społecznej osób starszych. Wspieranie i zapewnienie możliwości aktywnego starzenia się w zdrowiu oraz prowadzenia samodzielnego i satysfakcjonującego życia to priorytetowe cele działań na rzecz seniorów, które umożliwiają osobom starszym utrzymać ich autonomię i niezależność.

Wychodząc naprzeciw problemom seniorów i zmianom w strukturze demograficznej ludności Miasto Zduńska Wola w 2018 r. wprowadziło i kontynuuje Program dla seniorów „Zduńskowolska Karta Seniora”, zwany dalej „Programem”. Jego celem jest:

- 1) poprawa jakości życia seniorów w środowisku lokalnym;
- 2) przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu seniorów;
- 3) kształtowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej;
- 4) promowanie aktywnego starzenia się;
- 5) zwiększenie zaangażowania seniorów w życie społeczności lokalnej;
- 6) zachęcanie do uczestnictwa w wydarzeniach edukacyjnych, kulturalnych itp.

Program skierowany jest do osób, które ukończyły 60 lat i mieszkają na terenie Miasta Zduńska Wola. Zduńskowolska Karta Seniora przyznawana jest bezpłatnie i bezterminowo.

Karta, w związku z realizacją Programu, uprawnia seniora do ulg i rabatów oferowanych przez Partnerów Programu. W 2024 r. wykaz Partnerów Programu przedstawiał się następująco:

- 1) jednostki organizacyjne podległe Miastu Zduńska Wola:
 - Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Zduńskiej Woli,
 - Miejski Dom Kultury w Zduńskiej Woli,
 - Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola,
 - Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zduńskiej Woli;
- 2) podmioty inne niż określone w pkt 1, działające na rzecz mieszkańców Miasta Zduńska Wola:
 - Aves spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą Gajewniki 16, gm. Zduńska Wola,
 - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej mgr rehabilitacji Jerzy Kowalski w Zduńskiej Woli, ul. Królewska 6,

- Pizzeria Da Grasso w Zduńskiej Woli, ul. Kręta 5,
- Biuro Podróży Alfa Tour sp.j. ul. Szczanieckiej 10/1a, Poznań.

Katalog ulg i wykaz podmiotów jest opublikowany na stronie internetowej Miasta Zduńska Wola www.zdunskawola.pl w zakładce „Dla mieszkańców” → „Dla seniora” → „Zduńskowolska Karta Seniora”.

W ramach Programu w 2024 r. w Urzędzie Miasta Zduńska Wola:

- przyjęto 216 wniosków o przyznanie Zduńskowolskiej Karty Seniora (w 2018 r. – 34, w 2019 r. – 480, w 2020 r. – 113, w 2021 r. – 288, w 2022 r. – 321, w 2023 r. – 249),
- wydano 202 Karty (w 2018 r. – 47, w 2019 r. – 520, w 2020 r. – 116, w 2021 r. – 279, w 2022 r. – 319, w 2023 r. – 239),
- wydano 2 duplikaty Zduńskowolskiej Karty Seniora,
- nie przyznano 1 Karty z powodu wskazania we wniosku miejsca zamieszkania Wnioskodawcy na terenie Gminy Zduńska Wola,
- 11 Wnioskodawców anulowało złożone wnioski.

W 2023 r. Miasto Zduńska Wola uchwałą nr LXVII/969/23 Rady Miasta Zduńska Wola z dnia 23 marca 2023 r. w sprawie Programu dla seniorów Zduńskowolska Karta Seniora (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 3052) wprowadziło Program dla seniorów Zduńskowolska Karta Seniora, który został rozwinięty o nowe udogodnienia dla posiadaczy Zduńskowolskich Kart Seniora. Mogą oni korzystać ze Zduńskowolskiej Karty Seniora w aplikacji mObywatel, gdyż Miasto Zduńska Wola przystąpiło do pilotażowego wdrożenia rozwiązania dotyczącego wykorzystania systemu i aplikacji jako narzędzia umożliwiającego prezentację mobilnych dokumentów lokalnych. Z tego rozwiązania skorzystało w 2024 r. – 17 seniorów (w 2023 r. – 21 seniorów).

Koszt uprawnień udzielonych przez jednostki organizacyjne podległe Miastu Zduńska Wola jest finansowany z budżetu Miasta Zduńska Wola. Wydatki poniesione przez Miasto Zduńska Wola w 2024 r. wyniosły łącznie 17 874,50 zł (w porównaniu z rokiem 2023 – wzrost o 784,50 zł), w tym:

- pokrycie 40% rocznej opłaty (czesnego) wnoszonej przez słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz opłaty za zajęcia, kursy i warsztaty w Miejskim Domu Kultury – 14 048,00 zł,
- pokrycie zniżek na bilety wstępu na baseny w Miejskim Ośrodku Sportu i Rekreacji w Zduńskiej Woli – 1 509,00 zł,
- zwrot kosztów sprzedaży biletów w kasie kina „Ratusz” – 903,00 zł,
- produkcja Zduńskowolskich Kart Seniora – 1 414,50 zł.

Wydatki poniesione przez podmioty niebędące jednostkami organizacyjnymi Miasta Zduńska Wola finansowane były we własnym zakresie przez te podmioty.

W 2024 roku z tytułu ulgi dotyczącej posiadania Zduńskowolskiej Karty Seniora sprzedano łącznie 281 biletów wstępu na baseny odkryte Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Zduńskiej Woli (2023 r. - 246 biletów), a w Kinie Ratusz – 226 biletów (2023 r. - 184 bilety). W Miejskim Domu Kultury udzielono łącznie 193 zniżki za uczestnictwo w zajęciach Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz w zajęciach artystycznych i edukacyjnych dla osób posiadających Zduńskowolskie Karty Seniora (w 2023 r. – 206 zniżek).

Program wciąż cieszy się uznaniem wśród osób starszych, a innowacyjne rozwiązanie prezentacji tego dokumentu lokalnego w aplikacji mobilnej również w tej grupie wiekowej znajduje zwolenników.

INSPEKTOR
Dominika Parażka
Dominika Parażka

Z up. PREZYDENTA MIASTA
Przemysław HOLEWSKI
Przemysław HOLEWSKI
DYREKTOR
BIURA EDUKACJI, SPORTU
I SPRAW SPOŁECZNYCH